

Avauspuheen vuoro

Jaana Nuottanen

Tulevaisuuskuvat-työpaja

Helsingin Aikuisopisto 9.2.2024

Kansalaisopistojen liiton arvot

VAPAUS – puolustamme mahdollisuutta omaehtoiseen oppimiseen, monipuolisiin oppisisältöihin ja itsensä kehittämiseen

SIVISTYS – vaalimme sivistystä kaikkien perusoikeutena, pyrimme toiminnallamme hyvään ja tähtäämme ekososiaalisella sivistyksellä kestävämpään tulevaisuuteen

VASTUULLISUUS – vahvistamme demokratiaa, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja kestävyyttä yhteiskunnassa sekä tuemme opetuksen laadun kehittämistä

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS – edistämme kaikkien mahdollisuutta saavutettavaan opiskeluun kansalaisopistossa paikasta, varallisuudesta, taustasta ja iästä riippumatta

ROHKEUS JA UTELIAISUUS – ennakoimme ja rakennamme tulevaa, tartumme haasteisiin ja kannustamme kokeilemaan uutta

KoL:n toimintasuunnitelman trendit 2024-2026

- **Kokonaisvaltainen hyvinvointi tukee elämässä jaksamista, mielenterveyden edistämistä ja yksinäisyyden poistamista**

Uusia tietoja ja taitoja ei opetella pelkästään työllistymisen edistämiseksi. Uuden oppiminen ja oppimisvalmiuksien ylläpitäminen läpi elämän on kaikenikäisille tärkeää. Harrastukset tekevät hyvää myös aikuisten luovuudelle kiihtyneen työelämän ja infoähkyn vastapainoksi. Aivojen hyvinvoinnista huolehtiminen ja sairauksien ennaltaehkäisy ovat kansantaloudellistikin merkittäviä asioita.

- **Kansalaistaidot ovat ajankohtaisempia kuin koskaan**

Vuoden 2013 kansainvälisen PIAAC-aikuiskoulutustutkimuksen mukaan noin 600 000 suomalaisella on puutteita työ- ja arkielämässä tarvittavissa perustaidoissa. Heikot perustaidot laskevat tutkitusti ihmisten hyvinvointia ja vähentävät yhteiskunnallista osallisuutta. Liitto näkee, että perustaidot muodostavat kansalaistaitojen ytimen. Kansalaistaidot puolestaan muodostavat laajemman joukon jokapäiväisessä elämässä tarvittavia taitoja, jotka liittyvät laajemmin mm. yhteiskunnan jäsenenä toimimiseen ja omien asioiden hoitamiseen.

KoL:n toimintasuunnitelman trendit 2024-2026

- **Ekologinen jälleenrakennus ja ekososiaalinen sivistys tulevat osaksi kaikkien arkea**

Kansalaisopistojen toimintaympäristö on muutoksessa vihreän siirtymän osalta. Yhteiskunnan eri aloilla rakennetaan yhdessä ekologisesti kestävää, yhteismenestykseen perustuvaa Suomea. Agenda 2030:n tavoitteet kattavat elämän ja yhteiskunnan kaikki osa-alueet laajasti eri sektoreilta. Tavoitteiden ja niiden alatavoitteiden toimeenpano edellyttävät yhteistyötä ja konkreettisia toimia niin henkilökohtaisella, paikallisella, alueellisella, kansallisella kuin globaalillakin tasolla. Kansalaisopistojen liitto ja opistot haluavat olla mukana tukemassa positiivista vastuullisuuskasvatusta.

- **Väestö ikääntyy ja monimuotoistuu**

Suomi tarvitsee tulevaisuudessa toimintakykyisiä ja aktiivisia ikäihmisiä, joista osa haluaa jatkaa työelämässä vielä eläkeiän jälkeen. Monet seniorit ovat elinvoimaisia ja säilyttävät toimintakykynsä useiden vuosikymmenten ajan. Jotta ikäihmiset pysyvät mukana yhteiskunnan muutoksissa, heille on tarjottava kohdennettuja mahdollisuuksia oppia uusia taitoja sekä ylläpitää aikaisemmin hankittua osaamista. Väestörakenteen muutosten lisäksi myös kaupungistuminen jatkuu ja asutus keskittyy Suomessa vahvasti tietyille alueille. Kansalaisopistojen opetustarjonnan saatavuudesta tulee huolehtia niin maaseudun sivukylissä kuin laadukkaana etäopetuksenakin.

KoL:n toimintasuunnitelman trendit 2024-2026

- **Kansalaisopistot kotouttamisen ytimessä**

Kansalaisopistoissa järjestetään paljon erilaista maahanmuuttajille suunnattua koulutusta (aikuisten perusopetus, kotoutumiskoulutukset, vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus ja muut koulutukset). Kansalaisopistoilla ja niiden henkilöstöllä on merkittävä rooli koulutusten kehittämisessä.

- **Osaamisperusteisuus tekee näkyväksi kansalaisopistosta hankittua osaamista**

Osaamisperusteisesti kuvattujen kurssien suorituksia on voinut 1.8.2021 alkaen viedä kansalliseen Koski-tietovarantoon. Kansalaisopistojen suoritemerkintöjä on alkanut kertyä hyvin, mutta suurelle yleisölle ja opiskelijoille suunnattua markkinointia, viestintää ja tiedottamista tarvitaan vielä lisää.

KoL:n toimintasuunnitelman trendit 2024-2026

- **Tutkitun tiedon tuottamisen merkitys päätösten perustaksi kasvaa**

Edunvalvonnan vaikuttavuuden ja punnittujen päätösten takaamiseksi tarvitaan tutkittua tietoa. Siksi kansalaisopistoja koskevaa tietopohjaa pitää vahvistaa, tilastointia kehittää ja kerättyä tietoa popularisoida. Edunvalvontatyön tueksi tarvitaan myös tutkimuksia, jotka selvittävät ja kuvaavat paitsi kansalaisopistotoiminnan vaikuttavuutta myös kansalaisopisto-opiskelun tuottamia hyvinvointi- ja talousvaikutuksia niin yksilön kuin yhteiskunnankin näkökulmasta.